

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№6 (513)
листопад–грудень
2013

Головний науковий редактор:
академік НАН України *В.А.СМОЛІЙ*

Наукова рада:

Любомир Винар (Кент, США), *Андреа Граціозі* (Неаполь, Італія), *Зенон Козут* (Едмонтон, Канада), *В.М.Литвин* (Київ), *С.М.Плохий* (Кембридж, США), *Анджеї Поппе* (Варшава, Польща), *В.Ф.Репринцев* (Київ), *В.С.Степанков* (Кам'янець-Подільський), *Т.І.Таїрова-Яковлева* (Санкт-Петербург, Російська Федерація), *П.П.Толочко* (Київ), *Б.М.Флоря* (Москва, Російська Федерація)

Редколегія:

Г.В.Боряк, *В.Ф.Верстюк*, *С.В.Віднянський*, *В.М.Горобець*, *О.І.Гуржій*, *В.М.Даниленко*, *М.Ф.Дмитрієнко*, *О.М.Донік* (заст. гол. ред., відпов. за вип.), *С.В.Кульчицький*, *В.І.Кучер*, *О.Є.Лисенко*, *М.І.Панчук*, *Р.Я.Пуріг*, *О.П.Реєнт* (заст. гол. ред.), *В.М.Ричка* (заст. гол. ред.), *О.С.Рубльов* (заст. гол. ред.), *В.Ф.Солдатенко*, *В.П.Троцинський*, *О.А.Удод*, *Ю.І.Шановал*

Наукові редактори:

канд. іст. наук *О.М.Донік*, д-р іст. наук *О.П.Реєнт*,
д-р іст. наук *В.М.Ричка*, д-р іст. наук *О.С.Рубльов*

Відповідальний секретар:

В.В.Григор'єв

Редактори:

С.Г.Архипенко
В.В.Григор'єв

Макет і верстка:

Ю.О.Возна

Обкладинка:

Н.О.Горбань

Електронна версія:

О.В.Жданович
www.history.org.ua

Формат 70x100/16
Гарн. Century Schoolbook
Папір офсет. №1. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк.21
Тираж 650 прим. Зам. №1784
Підписано до друку 26.12.2013 р.
Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №263 видане Держкомвидавком
України 14.12.1993 р.

Віддруковано з оригінал-макета
у ТОВ «Імерс-ЛІТД»

Свідоцтво ДК №195 від 21.09.2000 р.
Адреса: вул. Декабристів, 29,
м. Кіровоград, Україна, 25006
Тел./факс: +38 (0522) 32-17-05
+38 (0522) 22-79-30
E-mail: tsamylyak@gmail.com

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of the History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research.
Founded in 1957. Published 6 times a year. Editor in-chief V.A.Smoliy. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevs'koho, office 501, Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380 (44) 278-52-34, fax +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УІЖ»

ЗМІСТ

СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГРАНД-НАРАТИВ: ПІДХОДИ, КОНЦЕПЦІЇ, РЕАЛІЗАЦІЯ

Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Національні історії в метанаративі процесу глобалізації: з європейського досвіду 4

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

До роковин Голодомору 1932–1933 рр.

Кульчицький С.В. Український Голодомор у контексті сталінської «революції згори» 18

Папакін Г.В. Неопубліковані сталінські директиви листопада 1932 р.: Кремль і «чорна дошка» 45

Котляр М.Ф. До проблеми настання феодальних відносин у східнослов'янському світі 58

Ульяновський В.І. Велика передсмертна молитва князя Іллі Острозького: форми і прояви релігійності та есхатологічні мотиви 72

Шандра В.С. Долання кадрового дефіциту під час ліберальних реформ 1860–1870-х рр.: особливості українських губерній Російської імперії 92

Гаухман М.В. (Луганськ). «Справа Бейліса» (1911–1913 рр.): версії сучасників і причини фабрикації (до сторіччя судового процесу) 112

Вялова Ю.В. До характеристики українознавчої спадщини Л.Василевського (1870–1936 рр.) 129

Пилявець Ю.Г. (Псков, Російська Федерація), Пилявець Р.І. (Київ, Україна). Виправно-трудова табори та колонії на території УРСР в умовах голоду 1946–1947 рр. 147

Годлевська В.Ю. (Вінниця). Модернізація системи соціального забезпечення в Іспанії в період консолідації демократичного режиму (1980–1990-ті рр.) 162

МЕТОДОЛОГІЯ. ІСТОРІОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

Петрова Ю.І. Київський список «Подорожі патріарха Макарія» 172

До історії родини Максима Кривоноса (*вступна стаття та публікація Ю.А.Мищика й Т.Г.Таїрової-Яковлевої*) 182

Штрихи до біографії Миколи Костомарова та його родини (*вступна стаття й публікація О.Т.Гончар і Т.М.Зоць*) 186

РЕЦЕНЗІЇ Й ОГЛЯДИ

Україна ХІХ – початку ХХІ ст.: цивілізаційний контекст пізнання. – Кн.ІІ (*Р.Я.Пуріг*) 194

Парахіна М. Основні засади «теорії боротьби двох культур»: проблеми російсько-українського минулого і сучасність (О.С.Рубльов)	202
Робак І., Савчук З. Валентин Отамановський – революціонер, вчений, організатор науки (О.І.Гуржій).	207

ХРОНІКА

Якубова Л.Д. VI Міжнародна наукова конференція «Історія сталінізму: Радянські нації та національна політика в 1920–1950-х рр.»	210
Литвин М.Р. (Львів), Хахула Л.І. (Львів). Всеукраїнська наукова конференція «Волинська трагедія: через історію до порозуміння»	219
Склокін В.В. (Харків/Відень). Міжнародна наукова конференція «Історія історіографії і методологія історії в Польщі та Україні: традиції і сучасність»	223
Лаас Н.О. VIII літня школа Європейського товариства історичної економіки	225

IN MEMORIAM

Левенець Юрій Анатолійович	229
---	-----

Нові надходження до бібліотеки Інституту історії України НАНУ.	233
Алфавітний покажчик матеріалів, надрукованих у журналі в 2013 р.	236

У РЕДАКЦІЇ «УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ЖУРНАЛУ» Є ПРИМІРНИКИ ЗА МИНУЛІ РОКИ

ДО УВАГИ АВТОРІВ!

До друку приймаються написані спеціально для «Українського історичного журналу» статті, а також історичні документи, рецензії на нові видання, повідомлення про наукові події й заходи. Статті повинні відповідати визначеним ВАК України нормативам (постанова №7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України»).

Обсяг – не більше **30** стор. (1 авт. арк.). Текстовий редактор – не нижче **Microsoft Office 2003**, шрифт – **Times New Roman**, кегль – **14**, міжрядковий інтервал – **1,5**, формат файлу – **.doc** або **.rtf**. Якщо при наборі використовувалися нестандартні шрифти («Гзиця», «Litopys New Roman» та ін.), необхідно їх надати (стандартне розташування в ОС Windows: C:/Windows/Fonts).

Текст набирається без переносів слів. Абзаци відступи формуються в матеріалі, а не за допомогою пробілів і табулятора. Таблиці розміщуються в тексті, ілюстрації – в окремих файлах. Посилання виконуються через меню «Вставка» в **автоматичному режимі (!)**.

Автори мають **повідомити**: прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, місце роботи, посаду, електронну пошту, телефон (робочий, домашній, мобільний), адресу для листування.

У редакцію слід подавати **роздрукований примірник, електронну копію**, а також **УДК**, **дві анотації** на 5–6 речень (українською й англійською мовами), **два комплекти ключових слів** (не менше 5–6, українською й англійською мовами).

Редакція має право **редагувати й скорочувати** подані матеріали. Неопубліковані статті, а також електронні носії й ілюстрації авторові **не повертаються**.

Матеріали надсилаються поштою на адресу: редакція «УІЖ», оф. 501, вул. М.Грушевського, 4, Київ, Україна, 01001 або на електронну скриньку: **uhj@history.org.ua**

За зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо відповідає автор. Редакція публікує матеріали, не завжди поділяючи погляди їх авторів.